

VEILEDER OM NØDSLAKT

PUBLISERT 10.03.2021
OPPDATERT 23.09.2022

Innholdsfortegnelse

1	Formål	3
2	Hvem gjelder veilederen for?	3
3	Begrepsforklaringer	3
4	Nødslaktordningen	4
5	Kriterier som må være oppfylt for å nødslakte et dyr	5
1.	Dyret har vært utsatt for en ulykke/uforutsett hendelse	5
2.	Dyret har upåvirket allmenntilstand	5
3.	Dyret kan ikke transporteres levende til slakteriet	5
4.	Ante mortem kontroll er utført av veterinær	6
5.	Bedøving og avblødning skjer så raskt som mulig etter at ante mortem kontrollen er utført	6
6.	Dyret nødslaktes senest 24 timer etter ulykken/den uforutsett hendelsen inntraff	6
6	Dyreeiers ansvar	7
7	Veterinærens ansvar	7
8	Nødslakters ansvar	8
9	Slakteriets/Driftsansvarliges ansvar	9
10	Mattilsynets ansvar	9
11	Kan dyret nødslaktes? Vurdering av ulykker og uforutsette hendelser	10
11.1	Dyr med fødselskomplikasjoner	10
11.2	Dyr med skjedeframfall, endetarmsframfall eller livmorframfall	10
11.3	Dyr med melkefeber	10
11.4	Dyr som ligger lengre enn 24 timer (Langligger)	10
11.5	Dyr med speneskader og akutte jurskader	11
11.6	Kviger som ikke lar seg melke første uken etter kalving	11
11.7	Mastitt	11
11.8	Beinbrudd, avrevne klauver, alvorlige grader av halthet (grad 4-5), store kutt, utglidninger og andre akutte smertefulle skader	11
11.9	Dyr med mildere grad av halthet (grad 1-3)	11
11.10	Løpesår/ løpedreining/ løpedislokasjon/ kolikk/ ileus/ trommesjuka/ vindkolikk/ vomoverfylning	12
11.11	Forvillede dyr og dyr som ikke lar seg håndtere	12
12	Nødslaktsertifikatet	13

1 Formål

Denne veilederen beskriver nødslaktordningen i Norge, dvs hva som kreves for at et dyr som har vært utsatt for en ulykke eller uforutsatt hendelse skal kunne bli til mat.

Veilederen inneholder de kriteriene som må være oppfylt for å nødslakte et dyr, og dyreeier, veterinær¹, nødslakter, slakteri og Mattilsynet sitt ansvar.

Veilederen skal bidra til at de som er involvert forstår og praktiserer regelverket likt, slik at vi ivaretar mattryggheten og dyrevelferden.

2 Hvem gjelder veilederen for?

Veilederen gjelder for

- dyreeier
- veterinær, som blir tilkalt av dyreeier
- nødslakter
- slakteriet som mottar slaktet
- Mattilsynet som bedømmer slaktet

3 Begrepsforklaringer

Nødslakt er et dyr som

1. Faller inn under EUs definisjon av Nødslakt «*Et dyr som ellers er friskt, skal ha vært utsatt for en ulykke som, av hensyn til dyrets velferd, forhindret at dyret kunne fraktes til slakteriet*»². I Norge er begrepet «Ulykke» utvidet til å også gjelde en «uforutsett hendelse», se kapittel 4.
2. Oppfyller alle kriterier for nødslakt, se kapittel 5.

Nødslakting betyr at dyret har vært utsatt for en ulykke eller uforutsett hendelse som gjør at det ikke kan transporteres til slakteriet. Dyret blir derfor bedøvet og avblødd på stedet og dyreskrotten transportert til slakteri for videre slaktebehandling.

---

¹ Det er kun offentlig veterinær som kan utføre ante mortem kontroll i felt. Dersom privatpraktiserende veterinærer ønsker å utstede nødslaktsertifikat må de ta kurs for å bli utdannet til offentlig veterinær. Kurset er i regi av Mattilsynet og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. I en overgangsperiode viderefører vi dagens praksis med at nødslaktesertifikat kan utstedes av privatpraktiserende veterinær.

² [Animaliehygieneforskriften](#), jmfør forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III, avsnitt I, kapittel VI, nr. 1.

Ante mortem kontroll er en undersøkelse av slaktedyr før de avlives. For mer informasjon om krav til ante mortem kontrollen, se forskrift om offentlig kontroll – animalsk produksjon, forordning (EU) 2019/627 [artikkel 11](#).

Post mortem kontroll er en undersøkelse av slaktedyr etter de er avlivet. For mer informasjon om krav til post mortem kontrollen, se forskrift om offentlig kontroll – animalsk produksjon, forordning (EU) 2019/627 kapittel II [avsnitt 3](#).

Avliving og slakting er to begrep som blir brukt om hverandre:

- Avliving er å ta livet av dyret (bedøve og avblø) uavhengig av videre behandling. Krav til avliving av dyr er beskrevet i [forskrift om avliving av dyr](#).
- Slakting er avliving av dyr beregnet på humant konsum. Ordet slakting brukes i dagligtale om slaktebehandling. Dette er en prosess som følger etter at et dyr har blitt avlivet og har som hensikt å produsere mat til folk.

Hasteslakt må skilles fra nødslakt. Hasteslakt er en ordning for dyr som må slaktes raskt av dyrevelferdsmessige hensyn, men som i motsetning til nødslakt kan bli transportert levende til slakteriet. For spørsmål om dyret er egnet for transport, viser vi til [Veileder om transportegnethet og skille mellom dyr under transport](#).

4 Nødslaktordningen

For å sikre mattryggheten og dyrevelferden er nødslaktordningen begrenset til å kun gjelde dyr som kommer inn under definisjonen av nødslakt og oppfyller alle kriteriene i kapittel 5.

Det er kun dyr som har vært utsatt for en ulykke eller en uforutsett hendelse som kan nødslaktes. I Norges nødslaktordning har vi utvidet begrepet «ulykke» til å også gjelde en «uforutsett hendelse».

Det er kun friske dyr som kan nødslaktes, dvs dyr med upåvirket allmenntilstand.

I regelverket står det «*Et dyr som ellers er frisk [...]*» se [animaliehygieneforskriften](#), jf. forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III avsnitt I kapittel VI punkt 1.

Dyr som er syke eller har påvirket allmenntilstand kan ikke bli mat og kan derfor ikke nødslaktes.

For disse dyrene gjelder [Lov om dyrevelferd §24b](#). «[...] Syke og skadde dyr skal gis forsvarlig behandling og avlives om nødvendig.»

Ved smertefulle eller livstruende skader skal dyret avlives så raskt som mulig fremfor å vente på veterinær/nødslakter, se [Lov om dyrevelferd §3](#) som krever at «*Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger*» og [Lov om dyrevelferd §24b](#). «[...] Syke og skadde dyr skal gis forsvarlig behandling og avlives om nødvendig.»

Bakgrunn for Norges nødslaktordning

Da EU vedtok nytt hygieneregelverk ble nødslaktregelverket innsnevret til å kun gjelde dyr som vært utsatt for en «ulykke». For Norge ville dette bety en innskjerping av nødslakteordningen slik den var praktisert her i landet. Norge har mange små storfebesetninger, i motsetning til andre land i EU, hvilket gjør at hvert dyr har en større økonomisk betydning for dyreeieren. Det ble derfor politisk besluttet at begrepet «ulykke» skal tolkes til «uforutsatt hendelse», og nødslaktordningen ble utvidet til å gjelde dyr med noen andre tilstander enn kun de som blitt utsatt for en «ulykke». I tillegg har Mattilsynet besluttet å begrense tidsrommet dyret kan nødslaktes til 24 timer fra ulykken/den uforutsatte hendelsen inntraff. Bakgrunnen er at Norge ønsker å nærme seg EUs definisjon av nødslakt og ivareta mattryggheten og dyrevelferden.

5 Kriterier som må være oppfylt for å nødslakte et dyr

---

1. Dyret har vært utsatt for en ulykke/uforutsatt hendelse³

- Se vurdering av forskjellige ulykker/uforutsatte hendelser i kapittel 11.

2. Dyret har upåvirket allmenntilstand⁴

- Med upåvirket allmenntilstand menes at dyret er friskt dvs. har normale funksjoner (som oppmerksomhet, matlyst, normale mage- og tarmlyder m.fl.), bevegelser, temperatur og kroppsposisjon.
- Allmenntilstanden skal være vurdert som normal ved generell klinisk undersøkelse. Det er unntak for akutte og smertefulle skader (se kapittel 11.8) forutsatt at det er smerten som er årsak til påvirket eller redusert allmenntilstand. Veterinæren skal i slike tilfeller vurdere om skaden og smerten virker inn på allmenntilstanden i en slik grad at dyret ikke kan nødslaktes, men må avlives umiddelbart pga dyrevelferden.

3. Dyret kan ikke transporteres levende til slakteriet⁵

- Ulykken/den uforutsette hendelsen medfører at dyret ikke er egnet for transport. Se [Veileder om transportegnethet og skille mellom dyr under transport](#), for hjelp til å vurdere om dyret er egnet for transport eller ikke.

³ [Animaliehygieneforskriften](#), jamfør forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III avsnitt I kapittel VI punkt 1.

⁴ [Animaliehygieneforskriften](#), jamfør forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III avsnitt I kapittel VI punkt 1.

⁵ [Animaliehygieneforskriften](#), jamfør forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III avsnitt I kapittel VI punkt 1 og forskrift om næringsmessig transport av dyr, jamfør forordning (EF) nr. 1/2005 [artikkel 3b](#).

4. Ante mortem kontroll er utført av veterinær⁶

- Kontrollen avgjør om dyret har upåvirket allmenntilstand. Dette, sammen med de andre kriteriene, avgjør om dyret kan nødslaktes.
- Kontrollen skal dokumenteres i nødslaktsertifikatet.
- Dyret må nødslaktes senest 24 timer etter ulykken/den uforutsette hendelsen inntraff. Derfor må
  - veterinæren ikke vente for lenge med å gjennomføre en ante mortem kontroll
  - bedøving og avbløding skje så raskt som mulig etter at ante mortem kontrollen er utført.

5. Bedøving og avbløding skjer så raskt som mulig etter at ante mortem kontrollen er utført⁷

- For å ivareta dyrevelferden må veterinæren vurdere hvor lenge dyret kan ligge før det bedøves og avbløses.

6. Dyret nødslaktes senest 24 timer etter ulykken/den uforutsett hendelsen inntraff⁸

- Grensen på 24 timer er satt for å ivareta mattryggheten og dyrevelferden og sikre en lik etterlevelse av regelverket.
- 24 timer etter en ulykke/uforutsatt hendelse er det høyst sannsynlig at dyret har påvirket allmenntilstand. Dyret regnes derfor ikke for å være friskt⁹ når det har gått mer enn 24 timer fra ulykken/den uforutsatte hendelsen inntraff og dyret kan ikke nødslaktes. Dyreeier må derfor raskt kontakte veterinær og veterinæren må raskt avgjøre om dyret kan nødslaktes.
- Unntak ved lettere haltheter, se kapittel 11.9.

---

⁶ [Animaliehygieneforskriften](#), jmfør forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III avsnitt I kapittel VI punkt 2.

⁷ [Animaliehygieneforskriften](#), jmfør forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III avsnitt I kapittel VI punkt 1, [Lov om dyrevelferd §24b](#) og [Lov om dyrevelferd §3](#).

⁸ [Animaliehygieneforskriften](#), jmfør forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III avsnitt I kapittel VI punkt 1.

⁹ [Animaliehygieneforskriften](#), jmfør forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III avsnitt I kapittel VI punkt 1.

6 Dyreeiers ansvar

- Du skal kontakte veterinær og nødslakte umiddelbart dersom du har et dyr du vil nødslakte.
- Du har ansvar for at dyr ikke lider, se [Dyrevelferdsloven § 24b](#). Dyr som lider skal ha nødvendig behandling eller avlives raskt. Det betyr at du har ansvar for at dyr med smertefulle eller livstruende skader avlives umiddelbart av en kyndig person, i stedet for at dyret nødslaktes.
- Hvis nødslakter ikke kan komme innen rimelig tid etter at ante mortem kontrollen er utført, skal du bidra til at dyret avlives av kyndig person (kriterium 5).
- Du skal bidra med matkjedeinformasjon¹⁰ på nødslaktsertifikatet ved å:
  - Oppgi om din besetning er pålagt restriksjoner som får konsekvenser for nødslakt. Les mer under «Er din besetning restriksjonsbelagt».
  - Oppgi all medisinbruk, der tilbakeholdelsestiden har utløpt de siste syv dager, på dyret du ønsker å nødslakte.
- Du skal fylle i din del på nødslaktsertifikatet og signere.

Er din besetning restriksjonsbelagt?

Dersom Mattilsynet har pålagt din besetning restriksjoner, må du ha særskilt tillatelse fra Mattilsynet for å sende dyr til nødslakt/slakt. Mer informasjon finner du i restriksjonsbrevet, som du har mottatt av lokalt Mattilsyn. Det er du som dyreeier som har ansvar for å informere nødslakter og slakteri om at du er pålagt restriksjoner, og hvilke forholdsregler du er pålagt i den forbindelse

7 Veterinærens ansvar

- Ved første kontakt med dyreeier om nødslakt skal du vurdere om dyret har så store smerter eller livstruende skader at det må avlives **umiddelbart** (bedøves og avbløs), dersom du ikke kan være der innen rimelig tid. Dette for å sikre god dyrevelferd.
- Du skal utføre en ante mortem kontroll. Kontrollen avgjør om dyret er friskt, dvs har upåvirket allmenntilstand. Ante mortem kontrollen, sammen med de andre kriteriene (kapittel 5), avgjør om dyret kan nødslaktes. Les mer om kravene til ante mortem kontroll [her](#).
- Du skal bidra til at dyret nødslaktes så raskt som mulig etter at ante mortem kontrollen er utført (kriterium 5). Det innebærer at du må vurdere hvor lenge dyret kan ligge, av hensyn til dyrevelferd, før det nødslaktes. Hvis nødslakter ikke kan komme innen rimelig tid, bør du eller annen kyndig person bedøve og avblø dyret.

¹⁰ [Næringsmiddelhygieneforskriften](#), jamfør forordning (EF) nr. 852/2004 vedlegg I Del A nr. 7.

- Du skal bidra til at dyr som skal nødslaktes blir avlivet maksimalt 24 timer etter at ulykken/den uforutsette hendelsen inntraff. Du må derfor raskt avgjøre om dyret skal nødslaktes eller ikke (kriterium 6).
- Du skal dokumentere ante mortem kontrollen i nødslaktsertifikatet. Dette gjør du gjennom å blant annet beskrive kliniske funn og ulykken/den uforutsette hendelsen grundig, inkludert opplysninger fra dyreeier om hendelsesforløpet. Du må signere sertifikatet og i tillegg må ditt navn og veterinærnummer komme tydelig fram.

8 Nødslakters ansvar

- Bedøving og avbløding skal skje så raskt som mulig etter at ante mortem kontrollen er utført (kriterium 5). Ved kontakt med veterinær/dyreeier om nødslakt må du derfor vurdere hvor raskt du kan være på plass, slik at veterinær kan avgjøre om dyret bør bedøves og avbløses før du kommer.
- Hvis dyret blir bedøvet og avblødd før du kommer, skal du følge de retningslinjer som slakteriet har gitt om hvor lenge det døde dyret kan ligge før det blir uegnet til mat.
- Før du nødslakter dyret:
  - Bør du kontrollere at dyret ut ifra din oppfatning er våkent og oppfører seg normalt ut ifra omstendighetene. Hvis du mener dyret ikke oppfyller dette, skal du beskrive det i nødslaktsertifikatet.
  - Skal du ta temperaturen på dyret for å dokumentere eventuelt avvik på temperatur. Dette kan være nyttig informasjon ved post mortem undersøkelsen og skal noteres i nødslaktsertifikatet. Hvis det ikke er mulig å ta temperaturen mens dyret lever, skal den tas direkte etter avliving.
- Du har ansvar for at dyret blir bedøvet og avlivet korrekt, slik at dyrevelferden er ivaretatt.
- Du har ansvar for hygienisk transport. Dette innebærer blant annet at nødslaktet skal holdes kjølig dersom det går mer enn to timer mellom avliving og ankomst til slakteriet. Aktiv kjøling er likevel ikke nødvendig hvis klimaforholdene tillater det¹¹.
- Nødslakter/den som slaktebehandler dyret har ansvar for hygienisk slaktebehandling. Dette innebærer blant annet at mage og tarm tas ut på en hygienisk måte og så raskt som mulig etter avblødning.
- Nødslakter/den som slaktebehandler dyret skal beskrive unormale funn i nødslaktsertifikatet.

¹¹ [Animallshygieneforskriften](#), jamfør forordning (EU) nr. 853/2004, vedlegg III avsnitt I kapittel VI nr. 4.

9 Slakteriets/Driftsansvarliges ansvar

- Dere må sikre at kun dyr som oppfyller alle kriteriene til nødslakt (se kapittel 5) tas inn til slakteriet.
- Dere må sikre at nødslakter har nødvendig kompetanse¹². For eksempel korrekt utført bedøving og avbløding, hygienisk transport av slakteskrotten og hygienisk slaktebehandling (blant annet tidsgrense for uttak av mage) m.m.
- Dere har ansvar for å undersøke om alle opplysninger i nødslaktsertifikatet er fylt ut og innhente de opplysninger som mangler¹³. Dette skal dere sende inn til Mattilsynet.
- Dere skal kontrollere og videreformidle eventuelle avvik/mangler i matkjedeinformasjonen, som for eksempel restriksjoner eller medisinbruk.
- Dere skal ha rutiner for hele nødslaktprosessen i deres internkontrollsystem¹⁴.

10 Mattilsynets ansvar

Mattilsynet, den offentlige veterinæren på slakteriet, skal ved sin kontroll vurdere om nødslaktet kan bli til mat. Slaktet vurderes på bakgrunn av

- opplysningene i nødslaktsertifikat og annen matkjedeinformasjon
- patologiske funn på skrott eller organer
- andre undersøkelser eller annen informasjon

Nødslaktede dyr som ikke oppfyller kriteriene til nødslakt (kapittel 5) kan ikke bli til mat¹⁵. Hvis slakteriet over tid tar inn dyr som ikke oppfyller kriteriene til nødslakt skal Mattilsynet pålegge slakteriet å gjøre endringer i deres internkontrollsystem og praksis.

Ved manglende eller mangelfullt nødslaktsertifikat kan ikke Mattilsynet godkjenne slaktet¹⁶.

---

¹² [Forskrift om avliving av dyr, jamfør forordning \(EU\) nr. 1099/2009 artikkel 7 punkt 2.](#) samt [næringsmiddelhygieneforskriften](#), jamfør forordning (EU) nr. 852/2004 vedlegg II kapittel XII.

¹³ [Animaliehygieneforskriften](#), jamfør forordning (EF) nr. 853/2004 vedlegg III avsnitt I kapittel VI.

¹⁴ [Næringsmiddelhygieneforskriften](#), jamfør forordning (EF) nr. 852/2004 artikkel 4 og artikkel 5 samt [animaliehygieneforskriften](#), jamfør forordning (EF) nr. 853/2004, vedlegg II avsnitt II.

¹⁵ [Animaliehygieneforskriften](#), jamfør forordning (EU) nr. 853/2004, vedlegg III avsnitt I kapittel VI.

¹⁶ Forskrift om offentlig kontroll – animalsk produksjon, jamfør forordning (EU) 2019/627 [artikkel 41](#).

11 Kan dyret nødslaktes? Vurdering av ulykker og uforutsette hendelser

---

Mattilsynet har vurdert ulike tilstander hos dyr og om disse oppfyller kriteriene for nødslakt. Listen nedenfor er ikke uttømmende, men beskriver noen vanlige problemstillinger.

11.1 Dyr med fødselskomplikasjoner

Kan nødslaktes dersom allmenntilstanden ikke er mer påvirket enn ved normale fødsler. Avgjørelsen om nødslakt må tas raskt.

11.2 Dyr med skjedeframfall, endetarmsframfall eller livmorframfall

Kan nødslaktes dersom dyret ikke er allment påkjent. I noen tilfeller kan slike dyr, under visse vilkår, transporteres inn til slakteriet, se [Veileder om transportegnethet og skille mellom dyr under transport](#).

11.3 Dyr med melkefeber

Kan ikke nødslaktes.

Dyr med klinisk melkefeber (reduert kalsiuminnhold i blodet) har en stoffskiftesykdom og er allment påkjent.

Dyr som har blitt friske etter behandling

Dyr som etter behandling ikke har kliniske symptomer på melkefeber, men som likevel ikke reiser seg og hvor man mistenker utglidning eller andre skader i bevegelsesapparatet, kan nødslaktes dersom dyret har upåvirket allmenntilstand. Dyret må uansett nødslaktes innen 24 timer etter første tegn til melkefeber.

11.4 Dyr som ligger lengre enn 24 timer (Langligger)

Kan ikke nødslaktes.

Dette gjelder også dyr som innimellom har perioder der de reiser seg, men som i hovedsak ligger. 24-timers grensen gjelder fra første gang dyret legger seg ned.

Dyr som ligger lengre enn 24 timer har påkjent allmenntilstand fordi økt trykk på muskulaturen gir dårlig blodsirkulasjon som i sin tur gir store og smertefulle skader. I tillegg vil store dyr som ligger lenge få økt trykk på mage/tarmsystemet, hvilket vil kunne gi dårlig blodsirkulasjon og overføring av bakterier og bakterielle giftstoffer fra mage/tarm til blodet.

11.5 Dyr med speneskader og akutte jurskader

Kan nødslaktes.

Speneskader og akutte jurskader regnes som ulykker. Mindre spene og jurskader kan vurderes som hasteslakt, se [Veileder om transportegnethet og skille mellom dyr under transport.](#)

11.6 Kviger som ikke lar seg melke første uken etter kalving

Kan nødslaktes.

Kviger som ikke lar seg melke første uken etter kalving kan nødslaktes av hensyn til dyrevelferd. Bakgrunnen er forbudet mot transport den første uken etter kalving¹⁷ og fare for utvikling av melkespreng og mastitt fordi kvigen ikke lar seg melke.

11.7 Mastitt

Kan ikke nødslaktes.

Dyr med akutt mastitt kan ikke nødslaktes fordi de er allment påkjent. Dyr med kronisk mastitt kan ikke nødslaktes, fordi dette er en sykdomstilstand og ikke en ulykke/uforutsett hendelse.

11.8 Beinbrudd, avrevne klauver, alvorlige grader av halthet (grad 4-5), store kutt, utglidninger og andre akutte smertefulle skader

Kan nødslaktes.

Veterinær skal vurdere om skaden og smerten virker inn på allmenntilstanden i en slik grad at dyret ikke kan nødslaktes, men må avlives umiddelbart pga dyrevelferden. Se halthetsskala og mer informasjon om vurdering av halthet og transportegnethet i [Veileder om transportegnethet og skille mellom dyr under transport.](#)

11.9 Dyr med mildere grad av halthet (grad 1-3)

Kan nødslaktes, behandles eller transporteres til slakteriet. Dette skal veterinæren avgjøre. Graden av halthet, smerte og muligheten for å bli frisk er grunnlaget for avgjørelsen. Storfe er byttedyr og vil skjule smerte godt. Når de til slutt halter, er det tegn på stor smerte. Dyrets ryggposisjon og hvor stor vekt dyret legger på beinet er viktig ved vurdering av halthetsgrad. Hvis veterinæren er i tvil, skal nødslakt prioriteres fremfor behandling eller transport.

Dyr som nødslaktes

Dyret får ikke behandling og kan nødslaktes maksimalt 24 timer etter ulykken/den uforutsette hendelsen inntraff.

¹⁷ [Forskrift om næringsmessig transport av dyr](#), jamfør forordning (EF) nr. 1/2005 artikkel 3b.

Dyr som behandles

Kan nødslaktes maksimalt **en uke** etter ulykken/den uforutsette hendelsen inntraff. Fristen på en uke er satt for å begrense lengden på behandling som ikke gir fremgang, men samtidig gi dyret en sjanse på å bli frisk. I tillegg gir grensen en føring på å bruke preparater med tilbakeholdelsestid på <en uke. Dette er et unntak fra kravet om at dyr skal nødslaktes maksimalt 24 timer etter ulykken/den uforutsette hendelsen inntraff. Bruk av unntaket forutsetter at

- Dyret få tilstrekkelig behandling/ro/klauvstell, slik at dyrevelferden er ivaretatt.
- Ved forverring av skaden, skal dyret avlives eller nødslaktes innen 24 timer.
Se 11.8 «Beinbrudd, avrevne klauver, alvorlige grader av halthet (grad 4-5), store kutt, utglidninger og andre akutte smertefulle skader».

Dyr som transporteres

For store dyr (storfe, purker, råner) kan halthetsgraden kan forverres under transport, fordi de utsettes for større påkjenninger enn mindre dyr. Hvis dyret er synlig halt, men tar god støtte på foten (halthet grad 3), kan det i noen tilfeller transporteres hvis forholdene legges til rette for det. Slik tilrettelegging må innebære transport i eget rom med mulighet for at dyret kan legge seg ned. Se halthetsskala og mer informasjon om vurdering av transportegnethet i [Veileder om transportegnethet og skille mellom dyr under transport](#).

11.10 Løpesår/ løpedreining/ løpedisløkasjon/ kolikk/ ileus/ trommesjuka/ vindkolikk/ vomoverfylning

Kan ikke nødslaktes.

Tilstanden oppdages ikke før symptomene (konsekvensene) begynner å vise seg. Det har da allerede blitt en sykkelig tilstand der allmenntilstanden er påvirket fordi mage/tarmsystemet ikke fungerer normalt. For eksempel vil nedsatt blodsirkulasjon kunne medføre at bakterier og bakterielle giftstoffer overføres fra mage/tarm til blodet.

11.11 Forvillede dyr og dyr som ikke lar seg håndtere

Kan ikke nødslaktes.

Dyr skal være tamme, slik at de kan håndteres på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte¹⁸. Dette er blant annet nødvendig ved ante mortem kontroll og bedøving/avliving.

12 Nødslaktsertifikatet

Nødslaktsertifikatet dokumenterer opplysningene fra dyreeier, veterinær og nødslakter og er en del av matkjedeinformasjonen som offentlig veterinær (Mattilsynet) på slakteriet skal vurdere.

Sertifikatet skal følge hvert dyr inn til slakteriet og alle felt i sertifikatet må være utfylt for at offentlig veterinær skal kunne vurdere slaktet.

[Nødslaktsertifikat](#)

